

דו"ח פעילות 2020

שם התוכנית: ברור והפצת זני אבוקדו חדשים

חוקר ראשי: מיקי נוי

רקע ומטרות:

פרויקט ברור והפצת זנים חדשים ממונה על מספר פעילויות בענף האבוקדו, כל זאת תחת פעילות המו"פ המתנהלת בשולחן המגדלים אשר במועצת הצמחים.

להלן הפעילויות:

- המשך מעקב אחר תוצרי חלקת ההשבחה, מדובר בתוכנית ההשבחה הוותיקה שהסתיימה.
- מעקב אחר הזנים החדשים מהאינטרודוקציה.
- ליווי תכנית ההשבחה החדשה, תכנית המדען משנת 2010.
- פרסום שוטף של מידע בנושא הזנים החדשים לכלל הענף, כסיוע לקבלת החלטות במטע.
- שיפור הידע הקיים לגבי זנים ותיקים יותר.
- לימוד השינויים בשוק והתוויית הכיוון לנטיעות הבאות.

תכנית השבחה ותיקה

104-31. הזן מצטיין ביבוליו. איכותי בפרי. הוא נופל בדיוק במועד קטיף האטינגר, אך נראה משובח ממנו. הזן התנהג דומה גם בחוות עכו. צריך לפסוק אם לתת לזן שם, וכמה ניתן לקדמו כאשר הוא חופף בתזמונו את הזן אטינגר הזן מרשים בקליפתו, יבוליו וכמובן באיכות הציפה שלו. השנה היה ניסיון לעקוב אחרי הזן בקטיף מאוחר יותר, חודש דצמבר. בקטיף מאוחר הזן התרכך לא טוב והראה התכווצויות בקליפה. בוצעה נטיעה של הזן על פי התוכנית, במטע האבוקדו של מעיין ברוך בהיקף של כ- 10 דונם.

83-71 ("גאיה") זהו זן דמוי האס, המצוי במטע געתון. ממשיך המעקב אחר זן זה, הוא נחשב למעניין ביותר מבין הזנים של תכנית ההשבחה הקודמת. הוכנו ממנו שתילים שהופצו לחלקות מודל בכפר הנשיא ובכפר גליקסון. הזן הינו דמויי האס עם הגעה לחומר יבש מוקדם בעונה כבר במהלך אוקטובר נובמבר. יבוליו טובים ונעים סביב 1.75 טון לדונם רב שנתי. בסיכום של 4 שנות יבול של הזן גאיה מול הזן האס מחלקה סמוכה במטע געתון הגיעו שני הזנים לאותה רמת יבול של 1.75 טון לדונם. בקיץ של השנה הנוכחית ניטעו 100 שתילים של זן זה במטע האבוקדו של קיבוץ עמיעד. (מטע משק) הוא נבחן שם גם מול הזן מאלומה. סוכם בוועדת זנים לקרוא לזן הנ"ל "גאיה".

אינטרודוקציה

מעקב אחר זנים חדשים מאינטרודוקציה: מדובר בזנים שהובאו מחו"ל, וניטעו בארץ בחלקות למעקב על כנות שונות. הזנים ניטעו גם בחלקות ניסיון וגם בשטחי מגדלים.

מדובר בעיקר בזן "מאלומה"

הזן **מאלומה** מרשים במועד הבשלתו המוקדם. בתאריך 8 לנובמבר היו כבר פירות בערכי חומר יבש שנעו בין 21-28% חומר יבש. מראהו כמו האס. ויש בארץ לא מעט חלקות צעירות הפזורות ממנו. מדריך שה"ם דר' ליאו וינר פיתח פרוטוקול לשימוש בג'ברלין בריסוס על מנת להקטין את נשירת העלים בזמן הפריחה. נקווה ששימוש בפרוטוקול זה יקל על כניסת הזן לפוריות בשנים המוקדמות. מתבצע בקיבוץ מעברות. בשלב הנוכחי אנו מתבססים בעיקר על חלקות שהורכבו בזן זה למשל חלקה מורכבת במטע האבוקדו של קיבוץ אפק. כמו כן נראה שהזן מתנהג היטב כאשר הוא מורכב גם בחלקת כפר הנשיא. בשלב הנוכחי עדיין נאספים נתונים ואין מספיק בטחון בהגדלת נפח הזן בארץ. המעבר שלו ממצב של שתיל לעץ בוגר עדיין קשה ובעיקר מתעכב בגלל נשירת העלים הטראומטית.

הזן דיי זן זה אשר שימש בעבר כמפרה הפך לזן משמעותי לתחילת העונה. בעיקר בעמק הירדן.

בחודש אוגוסט 2019 בוצע מעקב לגבי מועד הקטיפה ביחס לשיעור החומר היבש שלו. מסתמן שהזן מתרכך היטב ב%14 חומר יבש. מסקנה זו יושמה בהתנהלות עם הזן בעונת קיץ 2020. חשוב ביותר להכניס את הנתונים הללו לרישומי מועצת הצמחים המתפרסמים כל שנה בתחילת העונה.

תכנית ההשבחה החדשה

ליווי תכנית ההשבחה החדשה: בשנת 2010 החלה תכנית ההשבחה החדשה במימון המדען הראשי של משרד החקלאות. צוות הפרויקט מעורה בכל המתנהל בעבודת המחקר ושותף מלא לדיונים ולפעילות בשטח. תקצוב המדען הסתיים, ושנת 2020 מומנה ע"י תקציב גישור שניתן ע"י השולחן. כרגע התוכנית מדורגת גבוה לגבי המשך תקצובה במידה והמדען ימשיך לאשר תוכניות השבחה. מיותר לציין שבשלב זה אין תקציב מדינה ולפיכך אנו עדיין בעמדת המתנה.

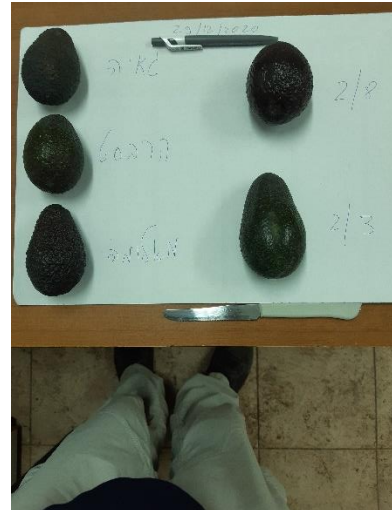
הוקמה חלקת זנים מתוצרי התוכנית החדשה במטע עין המפרץ: הזנים הניטעים 2-3, 2-8, 1-26.

החלקה ממוקמת בגוש הנטיעה החדש של "דמון". השנה הושלמו בקיץ הנוכחי כל השורות והן מלאות לגמרי. קיימים 2 זוגות של שורות מכל זן.

זנים אלו הורכבו גם בגליל המזרחי בכפר הנשיא.

- חשוב לציין שהחלקה בעין המפרץ הועתקה (גלישת עכו לתוך משבצת האבוקדו של הישוב) היום אנו יודעים כי חלק נכבד מן ההעתקה לא שרד ויהיה צורך בהשלמת החלקה.

בכפר גליקסון הושלמה החלקה בעצי 2/3 ובעצי 1/26
בחוות צמח הושלמה החלקה בעצי 2/3 ובעצי 1/26
כמו כן ניטעה בקיבוץ דפנה חלקה קטנה בת 1 דונם של הזן 2/8

חשוב לציין שיבולי הזן 2/8 בחלקות השונות היו השנה כבדים במיוחד. כנ"ל הזן 2/3 לצערי הזן 2/8 נוהג להתכווץ מעט בעת הבשלתו ויש להרכיב את העצים, גם בכפר הנשיא וגם בחוות צמח שם הראה יבולים יפים ביותר.

חלקת חוות עכו

בחלקה המכונה המינחת קיימות שתי חלקות נוספות, חלקה אחת המשמשת למבחן והפצה של זני תכנית ההשבחה השנייה (זאת שהחלה בשנת 2010) וחלקה נוספת אשר קיימים בה זני אוסף, כלומר כ 50 זנים (מכל זן 2 עצים) שחשבנו לנכון לשמרם בחלקת אוסף לטובת חקלאי ישראל.

חלקת לכיש

בחלקת "חוות לכיש" מתנהל כבר משנת 2016 מעקב אחר הזנים דמויי ההאס לטובת לימוד ההתנהגות של זנים אלו בדרום הארץ. בשטח יש את הזנים : 122BL, כרמן, מאלומה, לביא, ג'ם כאשר כולם מושווים לזן האס. מבנה המטע הינו במבנה של ניסיון עם חזרות. זו השנה השנייה שלמרות אירועי השרב הקשים הזן 122BL מתבלט ביבוליו מול שאר הזנים. כמו כן יש בחלקה אוסף זנים אשר משמש ללימוד התנהגות הזנים השונים בתנאי לכיש.

חלקת וולקני (העתקת חוות צריפין)

בימים אלו מתבצעת הקמה של חלקת אוסף נוספת אשר תהיה במכון וולקני על בסיס כספי "העתקת חוות צריפין" במכרז הכנת השתילים זכו משתלת ברכה ועמוס אור. בחלקה יהיו כל אוסף הזנים והכנות הקיים בישראל ובעולם. גודלה יהי 10 דונם. בנוסף אליה תוקם עוד חלקה בת 10 דונם מהזן האס לטובת נסיונות של הענף.

סיכום : מיקי נוי